

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Literatura

Bláha, J., Goš, V. 1999: Loštická keramika. In: I. Hlobil, M. Perůtka (eds.): *Od gotiky k renesanci. Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400–1550. III. díl Olomoucko*. Olomouc: Muzeum umění Olomouc, 592–595.

Faltýnek, K. 2009: Adolf Lang, významný badatel z Loštic. *Archeologie Moravy a Slezska* 9, 259–274.

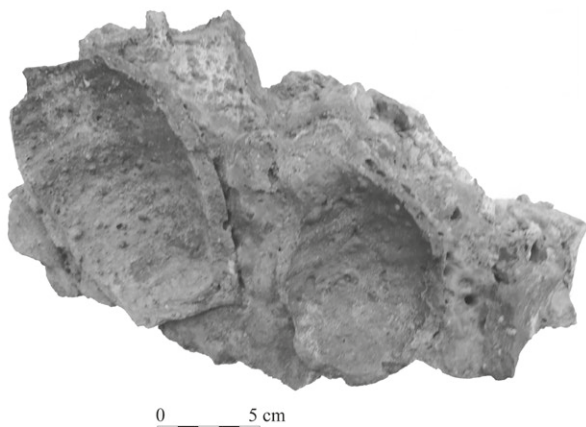
Goš, V. 1978: Havelkovo muzeum v Lošticích. Katalog archeologické sbírky. *Zprávy Československé společnosti archeologické při ČSAV XX(5) (1978)*, 134–165.

Goš, V. 2007: *Loštice, město středověkých hrnčírů*. Opava: Slezská univerzita v Opavě.

Šlézar, P. 2005: Předběžná zpráva o objevu „Antiqua civitas“ na Starém městě v Litovli a několik poznámek k aspektům geneze města Litovle. *Přehled výzkumů* 46, 103–110.

Resumé

Loštice (Bez. Šumperk), Pivovarská Straže, Haus Nr. 7. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Handwerkerareal (?). Geländebegehung.

Obr. 64. Loštice. Výrobní odpad. Foto L. Hlubek.

Abb. 64. Loštice. Der Produktionsabfall.

Foto L. Hlubek.

LYSICE (OKR. BLANSKO)

NKP Zámek Lysice – park. Novověk. Park. Zjišťovací sondy. Geofyzikální prospekce.

Na konci roku 2016 a v březnu 2017 prováděla společnost Archaia Brno, z. ú., sondážní výzkum v areálu NKP Zámek Lysice, a to převážně v jeho zahradní a parkové části. Výzkum se soustředil celkem do tří částí areálu (Přibylová, Vágner 2016). Šlo o vlastní zahradu, respektive její střední terasu, dále pak o budovu fíkovny v zahradnictví a její bezprostřední okolí. Poslední zkoumanou plochou bylo místo zaniklé koroptvárny v parku nad zámek. Provedena byla i geofyzikální prospekce horní terasy zahrady pomocí georadaru za účelem odhalení původního zahradního členění. Prospekce ovšem zachytila pouze recentní úpravy zahrady (Vágner 2017).

Celkem třemi sondami byla na střední terase dokumentována povrchová úprava prostoru pod renesanční kolonádou. Bylo ověřeno, že před dnešním šterkovým povrchem se nedochoval jiný typ provedení pochozí úrovně. Vrstva hrubého šterku převrstveného jemným světlým šterkem je jedinou doloženou úpravou. Ovšem dle omítky na patkách jednotlivých sloupů je patrné, že původní úroveň terénu byla o cca 15 cm níže než dnes. Ověřována byla i možnost, že ústřední prostor vymezený kolonádou byl původně upraven v podobě jakéhosi bazénu, jak naznačuje historický plán z počátku 18. století. Nicméně v zatravněných plochách se žádné konstrukční prvky (např. stěny či zpevnění břehu) nenacházely. V sondě pod východním křídlem kolonády byly zachyceny dvě historické technické sítě. V prostoru mezi kolonádou a středovým prostorem se nacházelo železné potrubí náležející zavlažovací síti, které bylo zachyceno i v severní sondě, a cihelný kanálek vedoucí z východní strany podél linie sloupů kolonády. Při východní straně východní kolonády pak byla zachycena kamenná zeď procházející v ose S–J. Spíš než o ztužující zeď sloupů kolonády se patrně jedná o starší konstrukci, která byla druhotně využita. V ostatních sondách nebyly kromě základových patek kolonády zachyceny žádné další konstrukce. Keramika získaná z vlastního hliněného tělesa terasy je datována do 16. až počátku 18. století.

Budova koroptvárny zcela zanikla a dnes se na jejím místě nachází jen terénní relikt s místy vystupujícím zdívkem. Sondami se podařilo ověřit zejména podobu podlahových úprav budovy, kde jižní menší část zpevňovala tenká vrstva lité malty a v severní část koroptvárny tvořila podlahu pouze dusaná hlína. Doložena byla rovněž střešní krytina z břidlice. Samotné zdivo budovy je pod terémem dochováno přibližně 20 cm v nadzemní části a skoro 1 m v základových partiích.

Poslední zkoumanou plochou byla fíkovna. Zachycena zde byla jednoduchá hliněná podlaha. Pouze v interiéru byl podél severní strany patrný cihelný předzáklad. Původní topeniště se nachází v reliktech na východní straně. Ve fíkovně samotné se nacházela pravděpodobně kamna, která jsou dnes odstraněna. Příkladalo se pak z dnes již sneseného přístavku

na východě. Dodnes znatelné umístění dalšího topeniště na západní straně je až druhotné a nelze vyloučit, že vzniklo až po zániku východního topeniště. Nečetná keramika z podpodlahových úrovní pochází z 19.–20. století. Ani v prostoru dvora jižně od fíkovny se nenacházela žádná starší úprava terénu. Pouze bylo zřejmé, že původní nezpevněný terén se nacházel cca 15 cm níže než dnešní povrch.

Výzkum přispěl k pochopení vývoje zdejší renesanční zahrady a jejích staveb. Detailnější informace jistě přinese plánovaná rekonstrukce celého areálu.

Miroslav Dejmal, Michala Příbylová

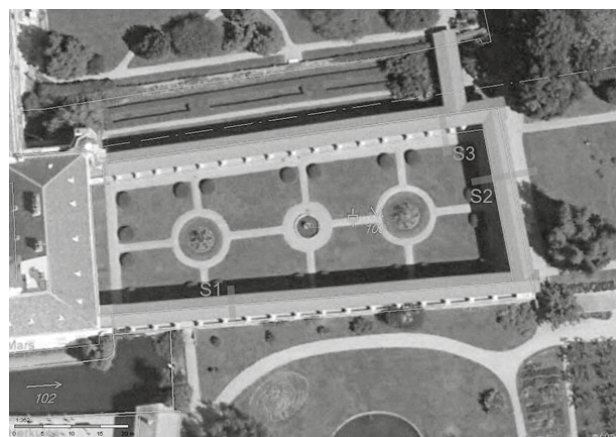
Literatura

Příbylová, M., Vágner, M. 2016: *A098/2016 Zámek Lysice – zahrady. Nálezová zpráva o záchranném archeologickém výzkumu.* Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno, z. ú.

Vágner, M. 2017: *Geofyzikální průzkum – Georadar, Lysice – zámecký park.* Rkp. závěrečné zprávy. Uloženo: Archiv odborných posudků a zpráv Archaia Brno, z. ú.

Resumé

Lysice (Bez. Blansko), Nationales Kulturdenkmal Schloß Lysice – Park. Neuzeit. Park. Rettungsgrabung. Die Ausgrabung belegte ursprüngliche Geländeebenen, ältere Konstruktionen im Renaissanceziergarten und Baudetails der Gebäude für die Rebhühnerzucht und den Feigenbäumeanbau.

Obr. 65. Lysice, zámek. Lokalizace sond pod arkádou.

Abb. 65. Lysice, Schloß. Lage der Grabungsschnitte unter der Arkade.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. HORÁKOV, OKR. BRNO-VENKOV)

Intravilán, parc. č. 9, č. p. 91. Novověk. Povidlářská pec. Záchranný výzkum.

V roce 2017 byl odkryt další díl pyrotechnologického zařízení, které se již podařilo částečně prozkoumat při úpravě vjezdu do areálu RD v roce 2011 (Kos 2012). Jeho půdorys naznačuje, že šlo o polní pec s otevřeným předpecím a topeništěm rozděleným středovým soklem na dvě části. Celkem byly od začátku oprav domu odkryty na jeho dvorku tři podobná zařízení určená k vaření povidel, datovaná přibližně do rozmezí 18.–19. století.

Petr Kos

Literatura

Kos, P. 2012: Mokrý-Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 53(2), 159–160.

Resumé

Mokrý-Horákov (Kat. Horákov, Bez. Brno-venkov), Hs.- Nr. 91. Neuzeit. Pflaumenmusofen. Rettungsgrabung.

MORAVSKÉ BUDĚJOVICE (OKR. TŘEBÍČ)

Náměstí ČSA, náměstí Míru, parc. č. 4195/2, 6, 7, 4260/1, 4258/1. Vrcholný středověk. Město. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum na náměstí ČSA probíhal roku 2013 a v roce 2014 na něj navázal výzkum na Náměstí míru. Jedná se o dvě chronologicky odlišné plošné úrovně. Starší z nich spadá do období kultury s moravskou malovanou keramikou (Bartík *et al.* 2014; Bartík, Hoch 2015). Mladší vrstva na náměstí ČSA datovaná rámcově do 13. století obsahovala nejčastěji fragmenty zásobnic, kuchyňské a stolní keramiky či mazanici, železářskou strusku. Jedná se o vrstvu odpadního a zároveň komunikačního charakteru, která pravděpodobně vznikala v nejstarší stavební fázi města. Na třech ze čtyř zkoumaných úseků byly do spodní pravěké vrstvy zahloubeny objekty středověkého či raně novověkého stáří. Z dokladů hmotné kultury získané ze zásypů vzorkovaných objektů lze jmenovat vídeňský fenik Fridricha III. z let 1310–1340. Ve výplních středověkých objektů byly obsaženy nejčastěji fragmenty zásobnic či běžné kuchyňské a stolní keramiky (hrnce, džbány, poháry). Na náměstí Míru byla situace obdobná. Vrcholně středověká vrstva byla zachycena (stejně jako předchozí pravěká) téměř